

« Եղգապուրենին պէր մինչպար մուհարրէր
նանաթը մէժաթէ մըւնթէնի վէ քրսէի պէ-
ռէնի նազաը ճանտան թէնի օլմուէ իքէն ,
պի իղնիհի թէալա պու սուրէթլէ իատէի

զինտէկի իւլէմէսի հազարգաթէն դարայիպ-
տէն տիր: »

ԷՖԻԵՆՐ ԵՄԵՆՆԷ

Հուրուֆաթը թիւրքիյէ իւլէ հազարմըշ օլան
արէպի, ֆարիսի վէ թիւրքի իպարէլէրի,
էլսինէի մէղքիւրէնին զապայիտ վէ հէր պիր
լուղէթին մանասընը պիւմէնէն քիմէսնէ տօղ-
րուտան տօղրուեա օգուեուպ թէլէֆֆիւզ ի-
տէմէզ օլուուղու, վէ մէղքիւր իպարէլէր էր-
մէնի հուրուֆի իլէ հազարմըշ օլուուղարը հա-
տէ, սալթ պիր տիւզ օգուեուպ պիւլէն քի-
մէսնին սուհուլէթիլ օգուեուպ թէլէֆֆիւզ
իտէպիւրիլի էնիլ քիմայիլէթէ րանա մալիւմ
տիր:

Պու պէօլէ օլուուղու հալտէ, պիր եիւ-
գիւ թիւրքի, վէ տիկէր երուղիւ Լըմէնի հու-
րուֆաթիւ իսանը լէթաֆէթ րէսանը թիւր-
քիլէ Էրզրումտէ թապ ու թէմիլ օլուու-
րազ, րուսիւմայի նէվղուհուր իթմէքտէ օ-
լան « Էնվարը Եարդլէ » նամ զազէթանըն,
կէրէք միլլէթի էրմէնիանտէն իսանը թիւր-
քի թանհիլին տէվամ իտէնլէր, վէ կէրէք
թիւրքէ օգուեուպ պիւլիպտէ Էրմէնիէ օ-
գուեուպ էօլլէնմէք իսթէնլէն, միւսիմ վէ
զայրի միւսիմ օլան քիմէսնէլէր իլին ֆայի-
տէմէնտ օլաճաղըտա պի իլթիպան տըր:

Ֆազաթ, շիմտի իսէ զազէթայի մէղքիւ-
րուն հուրուֆաթը Էրմէնիլէ իլէ միւսազգաշ
օլան գըսմը գապայիտի օսմանիլէ միւթա-
պըզ սուրէթտէ Եազըլմըշ օլուուղընտան,
պալեստէ իշար գըլընան ֆայիտէ կէօրիւլէ-
մէտիքտէն պաշգա, հապատիս տէյի օղու-
տուղու թազտիրտէ պիլէ, եիւնէ մէալի միւն-
տէրիճի յալըզը վէճի իլէ անյաշըլամանաճա-
ղընը Էսէֆ իտէրէք պէնան իթմէլէ մէճ-
պուր օլուուղ օլուուղուտան, « զազէթայի
մէղքիւրուն Էրմէնի իւլ հուրուֆ գըսմը մու-
հարրիլին տիգաթը թամմէսինի իսալիսա-
նէ տալէթէ միւսարապթ օլուուղու տուր:

ԽՈՍՐՈՎ

ՓՐԵԻՉ

Փրէիլ վէ րաթիւրիլթանէճէ լուլիս ա-
երնտա զուհուրա կէլէն իրտա վէ մէսա-
րիֆաթըն հիսապընը այրըճա պիլ նիւս,
իտէ պասթըրարազ, կէլէն ճիւմա իլթէ-
սի կիւնիւ նէշը իթտիկիմիլ մալիւմ
տիր:

Մէղքիւր հիսապըն պիրտէ թէֆէր-
րիւաթընը թապ ու նէշը իթտիլմէք
զայրէթնտէ իտէքտէ, մէղքիւր իլք սլ
իլին բէք չօգ կիւնիւքընը շէքիլմէքտէ օ-
լուուղընտան պիրազ կիւնիւքմէքտէ տիր:

Մէղքիւր հիսապըն հասըլ քի կէօրիւ-
մէքտէ տիր, 84 պիլ զուրուշ գաւտար մէ-
սարիֆաթ վուզու պուլուպ, վէ շու մէ-
սարիֆաթըն իսէ 27 պիլ զուրուշուզ
գաւտարը, էհալի թարաֆընտան հիմէթ
օլուուան իտանէ իլէ գաբաուրըն տըր:

Չանն իտէրիլ քի պու անըն մէսարի-
ֆաթը 100 պիլ զուրուշա պալիլ օլա-
ճազ տըր, շիւնքի եաբու մէսարիֆաթը
տախի իլալէ գըլընաճազ տըր, հալ պու

քի, քէզալիք գանն խոշորիլ քի գէվաթ
համիլէթընտան թարաֆընտան պու-
ալ գաբաթընտա զուհուրա կէլէճէք օլան
հէր նէվի իտանէ տախի 30-35 պիլ զու-
ղուրուշա պալիլ օլաճազ տըր:

Պու մէսարիֆաթ հիշ տէյիլ իսէ իլքի
ալ գաւտար տաշա պէօլէճէ կիտէճէք
տիր, շիւնքի պէշ ճիւզ քիշընին հէր ճիւն
լէվազիմաթը շէտիտէսինէ վէ իհթիեա,
ճաթը գաբաթընտէ քիտէսինէ պազըլ-
մադտա օլուուղուտան պաշգա, էօլլէ պիր
ճէսիմ մահէլին հէր թարաֆընտէ միւթա-
միր իտիլմէքտէ, հիւմ տօնաուրմադտա,
վէ հէմտէ 1200 արշըն արսա իւզէրինտէ
թէմիլ պիր պիլա զուրուղմադտա տըր,
տիմէք տիր քի, էհալիմիլ տախի, շու
շիմտիլի համիլէթ վէ սալալէթի տէ-
րէճէսինի էքսիլթմէտիքտէն պաշգա,
միւթըն օլուուղու թազտիրտէ, պիրազ
տաշա արթըրմաեա պօրճու պուլուլ-
մադտա տըր:

Քիմ նէ սէօլլէր իսէ սէօլլէսին, վէ
պիր թազըմ տուլղուտուգաւտամար քէն-
տի թամաի թապիաթընտանէ գաւտար
զուլ օլուուրար իսէ օլուուլար, պէօլլէ
պիր տար վազըթտա, տօղրուտու էհա-
լիմիլ, իուտուսիլլէ Էսնաֆ վէ ֆուզա-
լա թազըմարը, պիլտէն պաշգալարըն
մէմուլէրինտէն զիտատէ իլհալը ֆիւ-
թուվէթ իթմէքտէ, վէ պատիլ իթթի-
խարընը օլուուղտա տըրար:

Հէլէ մէղքիւր մէքմէպիլ ինչաը հէր
քէսին զայրէթ վէ մէմուլէրինտէ տա-
լէթ լէթմէքտէ օլուուղուտան, էլտէն
կէլէն մուալէնէթի հիմմէթ իթմէքտէ
տիրէր, նաւըլքի կէլէն րազար կիւնիւ
կիպի պու հաֆթա տախի Չըրաղան սէ-
րայի հիւմաեուլուտա ամէլէսինտէն հաճի
Սահակ վէ հաճի Պաղտաուր ուսթա-
լար մայիլէթընտէ օլուուղու հալտէ,
40 նէֆէր գաւտար համմամճը վէ րէնշ-
պէր մէճճանէն իլէտիքտէն պաշգա,
կէլէն տէֆա պիլլինի կէլտիկիմիլ բէրու-
քէր Պ. ֆրանկիւլ վէ րէֆիլէրի թէք-
լարէն կէլմիլէր, վէ սաաթըլարմա սու-
վէ էշեպի սայիլիլ թաշըմըլար տըր:

Կէլէն հաֆթա քէրէսթէճիլէրէ կի-
տէրէք, պիր գաշ նէֆէր իսայրիսահ զաթ-
լարա միւրաճաաթ իթմիլ օլուուղուտուգ-
տան, իլէլլինտէ շու աթիտէքի պիլ զու-
րուշտան զիտատէ գըլմէթի օլան քէրէս,
թէլէր թօրաեարազ իհտա իթմիլէր
տիր:

Յակոբ աղա Տամատ, 100 ատէտ կարկա-
թուրա:

Մկրտիլ աղա Յիւնքեան 25 ատէտ ու-
ֆազ վէնէտիք:

Յակոբ աղա Գարաեան, 10 ատէտ չի-
տէն:

Ստեփան աղա չազըր 25 ատէտ կարկա-
թուրա:

Յովսէփ աղա Միրասեփեան 15 ատէտ
կարկաթուրա:

Կարապետ աղա Քէօլէրեան 20 ատէտ
պիր չորրորդ սալգալար:

Գալիթ վէ Յովհաննէս աղալար 10 ա-
տէտ Սինապ բօրեալըր:

Եիւզպաշոնն կարապետ վէ Մարկոս ա-
ղալար, 15 ատէտ շապ գօղուշու:

Աղաբեան Սարգիս վէ Յարութիւն աղա-
լար, 10 ատէտ Սինապ պէշիք:

Պօղոս աղա Ատանալը օղու 5 ատէտ քէ-
պիր լաթա:

Թադէոս աղա Գարաեան 5 ատէտ Գալաս:
Քէրէստէճի Եազօվաթի աղա մաղազաւըն-
տան տոտմը քիր Եանի մարիֆէթ իլլէ,
5 ատէտ եարմ արապա:

Մէղքիւր քէլէստէլէրի, վէ 100 ա-
տէտ գաւտար տախի վարա իլէ արնմըշ
օլան քէրէստէլէրի, հէմշէ հրիմիլտէն
պուլուան զաթլար քէնտի հալմանյա-
լըլա ֆրիլիլէ մէճճանէն նազլէ հիմմէթ
իթտիրտիքտէն պաշգա, ախշամա գաւտար
տախի Մազըր քէօլիւ Եազընլարընտա վա-
զը օճազալարտան թաշ թաշըթտըմըլար
տըր, իմաթ պալեստէքի զաթլարըն իսիմ-
լէրի կիպիանլէրին տախի իսիմլէրին պէ-
նան իթտիկիմիլ պէնապէր իլհալը թէ-
շէքքիւր իտէրիլ:

Քէնեա Յակոբ աղա թարաֆընտան,

հալման, ատէտ	
Մեարով պալմա	» » 5
Բէշթ օղու Եւսուլֆ աղա	» » 5
Մարկոս աղա	» » 5
Կարապետ աղա Աշըֆ օղու	» » 4
Սարգիս աղա Պիւլիլ օղու	» » 4
Յակոբ աղա Պետրոս օղու	» » 4
Եազըն Ստեփան աղա	» » 5
Աւետիս աղա Գանը պալը	» » 4
» օղու	» » 4
Հաճի Գրիգոր աղա Թէլիլ	» » 4
» օղու	» » 4
Արթին, վէ Յովսէփ վէ	» » 9
Յովհաննէս աղալար	» » 4
Բէքմէզ օղու Աւետիս աղա	» » 4
Կէվրէք Գրիգոր աղա	» » 5
Արայան աղա	» » 5
Պօտոս աղա Չօպան օղու	» » 5

— Թուղաճը Էսնաֆի թարաֆընտան
թուղա իհտաւընա հիմմէթ օլուուճա-
ղըն զաթէն պիլտիրմիլ իտիք, մէվճուտ
պուլուան թուղալար պիլմիլ օլուպ,
վէ եարոնքի կիւն իլին թուղաճա իւ-
զում կէօրիւնտիւ կիւնտէն, տիւն ախշամ
հէմշէ հրիմիլտէն քէրէստէճի կարապետ
աղա Քէօլէրեան իլէ Գարա աղաճա կիթ-
միլ, վէ օրատա պուլուտուղուտուգ պիր
գաշ զաթլար իֆաւաթի հալ վէ միւրա-
ճաաթ իթմիլ օլուուղուտուգտան, Էիւնէ
հէմշէ հրիմիլտէն հաճի Յակոբ աղա Ղա-
զարեան իլէ Մուրատ աղա Տէմիրճեան
3000էր ատէտ թուղա իհտա իթտիք-
տէն պաշգա, պու կիւն հէր հալտէ իր-

տախնէ տախի հիմնէթ խոնճէքէրի ճէ.
վապրն ալըն: վէ կիճ վաղըթ խոս քէօյ
կէնէրք պիր գալ մալունսնր գաթլարը
պուլուն: վէ օնլառտան տախի շաեանը
մէմուենիլէթ ճէվապար ալըն օլտու.
ղու մու գտան: չիմտիւն իզհարը թէշէք.
քիւր խոնքիլ:

Թուղաճը Էնալիքնտան տահա սայիր
համիլէթքեար գաթլար վար տըր քի.
միւրառ իթտիլէրի թուղապարը բէտեր
բէ: Խոսալիլէ հիմնէթ խոնճէքէր տիր:

— Կէշէն բազար կիւնիւ Ֆաթիլեա.
սըլա Փրիլիլէ գիւտիլէթ կէլիլ օլան,
վէ մէմլէթիլիլ խանէտանը վէ սարրա.
Ֆր միւթէպէրաննտէն պուլունան Գրի.
գոր աղա Բէլէքեան խըռմէթիլէր իլին
եարըմ լիրա: վէ պիշարէկեան իլին տա.
խի պին զուրուլ իհտա իլիմիլ: վէ շու.
ուղուրտա սայիր ճիշէթլէ զայրէթ խոն.
ճէքէրիլէ տախի պիլիլէ արզու վէ իւ.
միւ կէօսլէրէրէք: թէշէքքիւրի ազի.
միմիլի տալէթ իլիլմիլ տիր:

Քեզալիլ թիւճճարը միւթէպէրան.
տէն իւսիլալ Մարգիս ինուցոյի 110
ղուրուլ պիշարէկեան: վէ 22 զուրուլ
տախի խըռմէթիլէր իլին վէ իրզուււ.
ու խայրիսահանտան Գաթլուս աղա 48
Կարապետ աղա 44
Կէորգ աղա 50
Բափուր աղա 44
վէ Գէորգ աղա 22
Իհտա իթտիլէրան պալա: միւմայիլէճ
Սարգիս աղա վէ տիկէր գաթլար: օտու.
իլին ալընը օլան ինանէ քեաղըտընա 70
շէքի օտու.
եաղըմը օտուգլարընտան:
պէտէի օլան 1030 զուրուլու տախի ի.
թայէ հիմնէթ իլիմիլէր տիր:
Բէզալիլ Նաղարէթ աղա Բ. Ն.
նամ գաթ 110

Փանգիւն աղա ճիլէճէճեան Սի.
վալը 110
Նաղար աղա 22
Գ. Երամ աղա 22
Ե. Ն. Գ. Նամ գաթ 44
Ն. Պ. Նամ գաթ 22
Տիկէր պիր գաթ 10-20
Սեդիկ աղա խաշիկեան 44
Մարտիրոս աղա Ալիքսանեան 134
վապրան աղա Գէորգեան կէմ.
իլիլի 22
Պաղոս աղա Պարոնեան Բազար
եէնի քէօյլիւ 22
Ստեփան աղա Բազար եէնի քէօյ.
լիւ 44
Սարգիս աղա Գ. Բաղճեան 44
Տեոուլ: Սարգիս աղանա պիր
խայրիսահ գաթ 22
Քէզա սայիր պիր գաթ 44
Երիկոպալը եազմաճը Գէորգ աղա 11
Իհտա իլիմիլ օտուգլարընտան իզհարը
թէշէքքիւր խոնքիլ:

վէզիր խանը օտապաշտը Մարտիրոս
աղա Տիլէեան մարիլէթիլէ թօրան.
մազտա օլան մառաղ փարաքընտան թա.
րաթըմըղա 933 զուրուլ թէսլիլիլ թէ.
շէքքիլ իլիմիլ տալէթ իտիլիլ օլուպ: վէ
պազը գալան պիր գալ եիւզ զուրուլ
տահա թահալ օլունուգտա: Իհտան
խոնքիլիլ իսիլիլիլ իլան իտիլէճէ տիր:

Պիլիլիլ Եէնի խան օտապաշտ աղա.
լարը մարիլէթիլէ թօրանըլան մառաղ
բարաքընտան պիր գոօու.
իլէ 56 զու.
րուլ բարա թարաթըմըղա թէսլիլ իտիլ.
միլ տիր:

Իմամալի խան օտապաշտը Աւետիս
աղա մարիլէթիլէ Փոկիլէ իթիլէս մա.
տաղըզ գոօու.
իլին օլունուգտա: Գալաթա համալարը օն պաշտըն.
տան Պէտիլ աղա մարիլէթիլէ 2 իւ.
գոօու.
վէ 40 զուրուլ փարա իհտա գը.
լունը տիր:

Մեւքոն աղա Թարուլիլեան մարի.
լէթիլէ պիր գաթ թարաթընտան իթի.
գոօու.
վէ քէզալիլ պիր գաթ թարա.
թընտան Հայտար բէհիլան մարիլէթիլ.
լէ պիր գոօու.
վէ Գալաթա տա վազը
Սէլան գալտե Սարգիս աղա մաղազար
համալը օլան տէլիլանը մարիլէթիլէ
պիր գոօու.
վէ 23 զուրուլ փարա իհտա
գըլընը տիր:

Հէմլէհիլիլ Թարուլիլեան աղա
Գընաճեան թարաթընտան 21/2 տըլըն եէ.
շիլուհա իլէ: պիր խայրիլէ տախի բէք
ալեա իլէ եարար բարչա շու խալար իհտա
օլունուգտա: Գալաթա

Պիշարէկեան իլին իւզիլ մ փարաթը
օլունուգ իւզիլ: կէշէն ճէմա իրթէսի կիւ.
նիլ Թոլհաննէս աղա Ղոնլէ կիւլեան թա.
րաթընտան պիր մէմիլիլէ հիմնէթ օ.
լունուգտա: Գալաթա

Թիւթիլիլ իլին Թիւթիլիլիլ խայր.
խաշարա միւրաճառթ իթտիլիլիլ սը.
րառա: Սարգիս աղա Տէմիլըգըրուլեան
մաղազարընտան տախի կիլիլ իթտիլիլիլիլ: գա.
լէն միլէթ սանտըղընտան իթթէտիլիլ:
վէ պալիլ իթթէսէ սէօզ վէրմիլ օլունուգտա.
պիր գալ պին զուրուլ չուգ թահիլիլ թա.
րաթըմըղա թէսլիլ իթտիլէրան պաշտա:
մահ պէ մահ պիշարէկեան իլին օնար
օգգա թիւթիլիլ իհտան իտէճէկիլիլ վատ
պուլունուգտա: Գալաթա

Սայիր գաթլար տախի 100 օգգա գա.
տար թիւթիլիլ հաղըլլամազտա տըլլար:
վարդան աղա Պապիլեանըն թէմպէ.
քի մաղազարընտան տախի ուղաեարազ:
թէմպէքիլէ տախի իհիլեան վար իտու.
կիլ պիլիլիլիլիլիլիլիլ: ալիլտէ 6 օգ.
գա թէմպէքիլ վիհտա վէ իրաւ իլիլիլիլ
տիր:

Էվրէկիլ հէմլէհիլիլիլիլ պիր գաթ
եարըմ լիրա իհտա իլիլմիլ տիր:
Փրիլիլիլ տըլլա իլիլիլիլիլիլ օ.

լանլարտան Ամասեար պիր գէվալ լընը
մէմլէթիլիլ կէօնտէրիլիլիլ ճայիլ կէօ.
լիլիլիլիլ: Եօլ խարճըղը օլունուգ ճիլ.
թիլիլ: իթիլ գաթ թարաթընտան պիր.
մէմիլիլ իհտան օլունուգտա: Գալաթա

Տիւնքի կիւն Պաղէպանեան Գէորգ
Էթէնտիլ թարաթընտան պիր իհտա ալեա
լինէք իհտաթընա հիմնէթ պուլունուգտա:
Գալաթա

Պու ինտէլիլիլ քէօլիլիլիլ հազ.
գընտա տախի ալըն ալըն թէշէքքիւրի.
միլիլ պէեան խոնքիլ:

— Կէշէն հաթիլիլ իսթամազլարաթի
Պաղէք բազարը ճիլարընտան պիր գալ
խայրիսահ գաթլար հիմնէթիլ վէ իւսիլիլ.
տալը Տիլլան աղա մարիլէթիլէ թօր.
լանարա: Փրիլիլ իրալիլիլ հիմնէթ օլուն.
տուղու իլար իթտիլիլիլ Մըսըր իրիլիլ.
ճիլիլ հիւսպընը: վէ գէվալիլ համիլ.
եթթարանըն Էսթիլիլիլ իլիլիլ պու.
կիւն պէեան խոնքիլ:

	օգգա
Գալաթիլիլ պիր քրիստոնէայ սրթ.	60
Տիլլան կէմիլեան	20
Տիլլան Համաճընեան	20
Գրիգոր վէ խաշիլիլ աղալար	20
Պիլիլիլ աղա Էթէքէնեան	20
Պաղալիլ աղա Ղազարոսեան սար. րաթ իլիլիլիլիլ	5
Կարապետ աղա Գրիգորեան սրթ.	5
Միսակ աղա իլիլիլիլ վէ Ելիա աղա խաշիլիլ սարրաթ	5
Գրիգոր վէ Սարգիս աղալը Էվրէն. եան սարրաթ	15
Սարգիս աղա Ֆընտըղեան սարրաթ	20
Սարգիս վէ Գրիգոր աղալար խաշա. տուրեան	40
Համաթընուլ աղա սարրաթ	2
Թարուլիլեան աղա Գապարեան թիւ. թիլիլիլ	40
Հանի Սահակ աղա Արրահամեան թիլիլիլիլ	40
Արթագի աղա Կոպանեան թիլիլիլիլ	20
Ալիլիլիլ աղա Կարապետեան	5
Տիլիլ աղա սարրաթ	40

Խալիլալ խանը Ֆուգարաթիլիլիլ
թարաթընտան իհտաօլունուգտա սայ եաղընը
Փրիլիլ կէօլիլիլիլ իլին Գալաթա համ.
մալարընտան վէ իսթամազլար կիւլիլիլ
համալարընտան տէօրտէր լէթիլ պապա.
եէկիլիլիլ Ֆէտաքիլարըք իտէրէք փո.
րա ալմաթըլարը կիլիլ: Ասմա ալիլը
համալարը տախի մէգքիլը իրիլիլիլ բա.
րաթըլա Նազլ իլիլիլ օլունուգլարընտան
իզհարը թէշէքքիւր խոնքիլ:

— Բուհպան թաղըմը մէմլէտտարա.
նընտան պիր միւհիլիլիլ գաթ թարա.
թընտան 10 իլիլաղ ամէրիլան պէգիլ
Փրիլիլ իհտա գըլընաճաղը մալիլմալթը
սահիլէտէն տիր:

Պու շարշէմպիլիլ կիւլիլ Ուզուլ շար.

շուտ վազը Աստարճը խանրնտան պէտ ի-
լէ : վէ պէրապէրիմիզտէ պիր համմալ պէ
պիրտէ շուվալ պուլունտուղու հալտէ :
քէնտի զայրէթի միլէյէսի տէրքեար օլան
Ասապա ալա իլէ : թա Չըդըզճըլար պա-
շընա քատար իքի թարաթը տիւք քեան-
լարտան փրկիլ իշին էշեա տիւէնէրէք : իքի
պին զուրուշ մրգտարըգտան զիեաոտէ շէյ
թօթլամըլ իսէքտէ : Ետամիսի իրանընա պու-
կիւն Եէրիմիզ միւսաաաոտէ իթմէմիշ տիր :
Տիւնքի կիւն փրկիլէ հէմշէրիլէրիմիզ-
տէն պազը միւթէպէր քաթլարըն կիրոկ
կէգտիլէրի : վէ օն օն իքի լիւա իեանէ
պրոպադըլար մէսմուլիմիզ օլմուշ տուր :

ԵՅՈՒՆԱՄԵԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԹԱՅՔԸ

Վարդապետ Երեմիայի Երեմիայի

Եթէր տարիէ ի վեր է որ կը վիճաբանինք
եւ տակաւին որոշում մը տուած չենք . եւ-
թէր տարիէ ի վեր կը շարժինք՝ եւ գեռ քալ
մը առած չենք . մեր ջանքերը ապարդիւն
են , մեր շարժումները օրհասականի անօ-
գուտ ջանքերու կը նմանին : Ինչո՞ւ համար
է այս . — վասն զի Սահմանադրութիւնը
կամ օրէնքը՝ նոյն իսկ յառաջագիւծութիւնը
կարծեցինք , վասն զի զայն , ոչ թէ մեր
գործող ուղղիչ՝ այլ իրենէն նոյն իսկ գործը
նկատեցինք , վասն զի ամէն բան օրէնքէն
կապահանք՝ իսկ մեզմէ՝ եւ ոչ ինչի նախդու-
քեզի օգնէ : որ Աստուած ալ քեզի օգնէ :
կըսէ Դադղիական առած մը : Ոչ , մենք կու-
զենք ձեռունիս կապիլ եւ գործել , առանց
աշխատութեան անանիլ : Սահմանադրութիւնը
մեզի տուաւ Քաղաքական ժողով , եւ ազգին
բոլոր գործերը երեսի վրայ մնացին , բիւ-
րաւոր թշուառներ արիւն արցունք կը թափեն
կը հարստահարուն , կը տառապին . վանօրէ-
ից խորհուրդ տուաւ՝ եւ վանքերնիս ամէն
տեսակ անառակութեանց , սրբապղծութեանց
եւ կարգ մը պորտաբոյծ , անպիտան մար-
դոց որջ եղած են : Տեսեալկան խորհուրդ
տուաւ՝ եւ ազգին հասոյթները ապարդիւն
անյայտ եւ մասնաւորներու կոկորդը անցած
են : Ուսումնական խորհուրդ , եւ ազգին վար-
ժարանները անկարգութեան մէջ՝ ազգին միւս
գործող նման մասնաւորներու կրից եւ սղա-
յական կուսակցութեանց գործիք եղած են :
Իւ ինչո՞ւ այս . — վասն զի օրէնք ունեցած
ատեննիս , անձնուէր եւ ձեռնհաս (քօնքէ-
թան) անձինք չուենք : Ի՞նչ է ուրեմն ա-
սոր դարմանը . թողունք որ ժամանակին ան-
գիմագրելի հոսանքը մեզ զէպ ի կորուստ
մղէ . մտածենք , տակաւին վիճաբանիլնք
զուր տեղ , — վարժարաններուն դիմենք .
հո՞ն եւ միայն հո՞ն պիտի գտնենք ազգին
ապաղայ բարօրութիւնը . վարժարանները
բարեկարգենք՝ որպէս զի օրինաց հպատա-
կել գիտցող , զայն գործադրող եւ ընդհա-
նուրին շահուն նահատակիլ գիտցող անձինք
ունենանք : Դուցէ պիտի ըսեն մեզի թէ ,
ատիկա շատ անգամ զուրցուած , կրկնուած
խօսք մ'է : Այո՛ , շատ անգամ զուրցուած ,
վիճուած է , բայց դարձեալ չկայ խնդիր մը
որ ասոր չափ երեսի վրայ ձգուած ըլլայ :

Հազար անգամ կը զուրցեմ՝ որպէս զի գոնէ
անգամ մը խօսքս լսելի ըլլայ , կ'ըսէ երեւելի
հեղինակ մը : Մեր վարժարանները քիչ օգուտ
մատուցած են՝ եղած ծախքերուն համեմա-
տութեամբ : Բայց պէ՞տք է որ ասոր համար
ծախք չ'ընենք , չ'ըլլենք դարձեալ՝ եւ
չատերուն ըսածին պէս զուրցենք . թէ վար-
ժարանները ի՞նչ ըրած ունին . մե՞ղք եղած
ծախքերուն հեն . ո՛չ , մենք այս կարծիքէն
չենք . վասն զի գիտենք որ վարժարաննե-
րու տրուած ստակը կանանց թուալէթի տրու-
ուած ստակին պէս անօգուտ չէ՝ որչափ ան-
կարգ ալ ըլլայ վարժարան մը . վասն զի գի-
տենք թէ որչափ քիչ օգուտ մատուցած ըլ-
լայ վարժարան մը՝ դարձեալ այն օգուտը ան-
փոխարինելի է . քանզի տաղանդը ստակով ,
միջոցներով կրնայ ստացուիլ , բայց ստակի
հետ չ'փոխանակուիր . քանզի նուիրական է
այն , երկնային հուր մը որ դաստիարակու-
թեամբ , ուսմամբ կը բորբոքի եւ կը լուսա-
ւորէ մարդը ու իր գերագոյն նպատակին
կ'առաջնորդէ : Եթէ գաւելու արժանի բան
մը կայ , սա է որ արդիւնքը յուսացուածին
չափ չէ ելեր :

Մեր վարժարանները օգտակար ընելու
համար երեք բան պէտք է . — ստակ , կա-
նոնաւոր տեսչութիւն եւ պատասխանատու-
ութիւն : Ստակի համար ամէն թաղ իր վար-
ժարանը բարեկարգելու , նախնական ու-
սումները աւանդել տալու չափ ստակ ունի .
պարապ խօսք է ստակ չկայ ըսելը : Ամէնք-
նիս ալ գիտենք որ ստակ չկայ ըսած ատեն-
նիս՝ ինչ անօգուտ ծախքեր կ'ընենք :

Մէկ քանի վարժարաններ ալ երկրորդա-
կան ուսմունքներ աւանդել տալու կարո-
ղութիւնը ունին՝ բայց եղած ծախքերը բար-
ւոք չեն տնտեսուիր

Տեսչութիւնը , որ ամենէն կարեւորն է՝
նոյնպէս անկանոն է . շատ տեղ գրեթէ եր-
կու երեք ամիսը անգամ մը հոգաբարձու-
թիւններ կը փոխուին , վարժարաններուն ըն-
թացքը վեր ի վար կը չըլի , զաստուաց
մշտնջնաւոր փոփոխութիւն կայ՝ եւ կա-
րողն ու անկարողը որոշելու ամենեւին
կամք եւ ջանք չկայ , բաւական է որ այս
ինչ անձին ուղածը կամ բարեկամը ըլլայ կամ
այն ինչ վարժարանէն ելած ըլլայ՝ թէպէտ
եւ անպիտան Ինչո՞ւ համար Սամա-
թիոյ , յօսագիւղի , Փրկչի նախկին վարժա-
րանները մեծ օգուտ ունեցած են . վասն զի
օրինաւոր տեսչութեան տակ էին : Իսկ մը-
նացեալները քանի մը տարին անգամ մը կը
փայլին աղօտ լուսով մը եւ նորէն կը նուա-
ղին , կարծես թէ հանգիստ կառնեն , օր մը
դարձեալ աղզը խաբելու համար . . .

Պատասխանատուութեան գաղով՝ կառա-
յարկենք . — Ուսումնական խորհուրդ ըլլայ
կամ չըլլայ , մէկ քանի վարժարաններու մէկ
տեսուչ մը սահմանուի՝ որուն պաշտօնը ըլլայ
չարաթը գոնէ երկու երեք անգամ այցելու-
թիւն ընել իրեն յանձնուած վարժարանաց ,
անոնց ընթացքին վրայ հսկել , դասախօսու-
թեանց եւ ուրիշ պէտք եղածներու վրայ իր
գիտողութիւնները յայտնել հոգաբարձու-
թեան եւ որոշեալ ժամանակ մը վարչու-
թեան հաշիւ տալ : Եթէ այսպէս ըլլայ , կար-

ծեմք թէ մեծ արդիւնք կ'ըլլայ , նախ անոր
համար որ , հոգաբարձութեանց հրաժարած
ատեն դպրոցը անխնամ չմնար , եւ երկրորդ
որ հոգաբարձութիւններ պատասխանատու
ըլլալով աւելի արդիւնաւոր կ'ըլլայ : Վեր-
ջապէս վարժարանները միայն հոգաբարձուաց
հանոյքին ձգելու չէ :

Խօսքերնիս չվերջացուցած կը կրկնենք .
այս անհոգութիւնը դատապարտելի է . մեզի
համար քաղաքական վարչութեան աւելի
կարեւոր է ուսումնական վարչութիւն եւ
յառաջագիւծութիւն . եթէ կուզենք որ օրէնքը
ձգիւ գործադրուի՝ նախ մարդիկ հասցու-
նենք . տնտղոս , կամ աստիճան՝ մարդս կա-
տարեալ չընենք եւ մեր ազգին համար մեծ պար-
ծանք մը չէ մէկ քանի պէլեր էֆէնտիւնե-
րուննալը . ջանանք ժողովրդեան ստորին
կարգին մէջ դաստիարակութիւնը ընդհան-
րացնելու , վերջապէս գործենք ժամանակը
մեզի չսպասելու :

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

Քէօչէ սարափարը հագգընտա միւլէսսէս
օլան նիզամ իգթիգասընճա , էսնափո մէր-
դումէնին եւտէրինտէ պուլունան թէղքէ-
րէլէրինին թէճտիտի դէմանը օլան սէքսէն
իւշ սէնէսի իուլի թագարուպ իլլէտիկին-
տէն , չէհրի մէղքիւրուն նիհաեթի օն պէշի-
նէ գատար , կէրէք թէպաւիլի Տէփէթի Ա-
լիէտէն վէ կէրէք թէպաւիլի էճնէպիլէտէն
քիւշէ սարափիլըր իտէնլէր քէտիւտալա-
րը պուլունան Սուքիաս էֆէնտի մարիթէ-
թիլլէ , թէղքէրէլէրինի թէճտիտ իթտիրմէ-
լէրի , վէ միւստէթի մէղքիւրէ միւրուրին-
տէն սօնրա , թէղքէրէլէրինի թէճտիտ իթտիր-
մէմիշ վէ եսլիստ հիշ թէղքիւրէ արմաճը պու-
լունուր իսէ , լաղըմ կէլէն ճէղայի նագտի-
նին իսթիհսալ զըրինաճաղը մայիւմէ օլմագ-
իշին , քէլիլլէթ թիճարէթ նէղարէթի ճէլի-
լէսի ճանիպիւտէն իրան օլունտու :

85 աղօսթօս 16
84 թէպիլ ալմըր 27

Աեա իւղիւմ րագըսը օլարագ է հիւն
թիաթիլէ շու աթիտէքի մահէլլէրտէ սա-
թըլմագտա տըր :

Գարաթատա Լուսաւորիլ քիլիսէսի
գարչըսընտա Միւհէնտիսեան թապիա-
նէսի պաղ չէսիւտէ :

Դուտըքէպիւնտէ Վարդերէս աղանըն
գաղինսուտնտա :

Իւսկիւտարտա մէղարըգ պուլունտա
Աթա պէլին գաղինսուտնտա :

Մարըեար էէնի մահալլէտէ Պէրպէր
ուսթա Վասիլին տիւք քեանընտա :

Լանկատա Ն . 49 Բուժար ընկէ-
րութիւնուն քեարիկի գաղինսուտնտա :

Էէնի գաբու սանտրի պուլունտա
հաճն Յուսիկին տիւք քեանընտա :

Աղա Ճաւիսինտէ Չիլ Պոզոսուն 139
նիւմէրօլու գաղինսուտնտա : Իշ պու գա-
ղինտա րագըտան մաստա ալեա վէ հա-
լիս Ֆիշիլէ շուրուպու տալի էհվէն Ֆի-
աթլա սաթըլմագտա տըր :

ՍԱՀԻԳ ՂԱԶԵՍԱ
ԵԱՐԱԳԵՏ Յ . ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԷՎԱՆՍ ԶԵՐԱԼՅԵՍ ՓԱՊԱՆԵՐՈՆԵՅ
ՊԵՏԼԵՐՅԱ ՏՈՂԲՈՒ ՍՈԼՅԱ , ՅՕՓՈՒԴԱՅ ՕՐԵՆՈՒԱՅ
ՕՐԱԵՐԵԼԻՔ՝ ՕՐԱԵՐԵԼԵԱՅ ՆԱԽԵՐՈ 467 :